

КАФЕДРА МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА ТА РЕЖИСУРИ ТЕАТРУ АНІМАЦІЇ

СИЛАБУС

РЕЖИСУРА ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Режисура театру ляльок»)
Статус	Обов'язкова

Курс	1-4
Семестр	1-8
ECTS	26
Аудиторних годин	464
Лекції	-
Семінари	-
Індивідуальні	128
Практичні	336
Самостійна робота	316
Семестровий контроль	іспит

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Інюточкін Олександр Олександрович, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Iniutochkin.pdf
E-mail	a.inutochkin@gmail.com

ПІБ, посада	Дмітрієва Оксана Федорівна, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Dmitrieva.pdf
e-mail	dmitrieva.oksana777@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення

дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є виховання та навчання здобувача як режисера-постановника вистав театру ляльок різних за формою та жанром.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- основні напрями своєї професійної діяльності – акторсько-режисерській, просвітницькій, організаційній;
- особливості підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» зі спеціалізації «Режисура театру ляльок»;
- етапи розвитку та багатовекторність творчих пошуків, стилів, напрямків у театрі анімації;
- особливості сценографії, світлового та музичного вирішення вистави у театрі анімації.
- сучасні театральні технології;
- основи творчої психології;
- загальні правила оволодіння теоретичними та практичними основами майстерності режисера театру анімації;
- специфіку роботи з драматургічним матеріалом;
- усі творчі та організаційні аспекти професії;
- творчі методи співпраці режисера-постановника з акторами та іншими учасниками постановочного процесу;
- основи створення та реалізації творчого задуму;
- систему виховання актора театру ляльок;
- правила самостійної навчальної роботи по закріпленню професійних навичок, методика перевірки знань з теорії та практики режисури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- застосовувати набуті знання у своїй професійній діяльності;
- обґрунтувати базове значення законів сценічного мистецтва в структурі режисерської майстерності у театрі ляльок;
- самостійно мислити та знаходити необхідні виразні засоби при втіленні режисерського задуму у виставі;
- проаналізувати та дати об'єктивну оцінку результатів своєї самостійної роботи;
- виконувати в межах визначених термінів і витрат випуск різноманітних за жанром та формою вистав;
- організувати репетиційний процес;
- розробити графік роботи з випуску вистави;
- забезпечити проведення репетицій, виготовлення декорацій, костюмів, реквізиту, використання музично-шумового оформлення;
- упорядкувати добір літературного, музичного та інших матеріалів для вирішення постановочних завдань;

- створювати та втілювати творчий задум будь-якої складності.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей ОПП**: ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виразальних засобів(основами сценарної та драматургічної майстерності, монтажно-композиційними та просторовообразотворчими основами музичного, образотворчого та пластично-хореографічного мислення, режисерськими методами і акторськими техніками) під час створення сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виразальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).

СК13. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК15. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК16. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчовиробничій сценічній діяльності.

СК17. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва; до взаємодії із представниками інших творчих професій.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН08. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН09. Обирати оптимальні технічні та художньо-виражальні (режисерські методи, акторські техніки, сценарно-драматургічні, монтажно-композиційні, пластично-хореографічні, музичні, просторово-образотворчі) засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН11. Організовувати, планувати та провадити сценічно-постановочну діяльність.

ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту.

ПРН15. Знати закони психології творчості.

ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефхівцям.

ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН 18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН 19. Вміти організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проекти; аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання. **Перелік тем.**

I курс

Тема 1. Театр як творчий процес.

Тема 2. Синтетична природа мистецтва театру анімації.

Тема 3. Особливості створення художнього образу в театрі анімації.

Тема 4. Особливості роботи режисера в театрі анімації.

Тема 5. Елементи сценічної дії:

а) фізична свобода та сценічне самопочуття; темп та ритм.

б) пам'ять фізичних дій.

в) сценічна увага.

г) сценічна віра.

д) сценічне уявлення.

е) Розвиток навичок сценічного самопочуття.

є) Розвиток відчуття темпу та ритму.

ж) Розвиток пам'яті фізичних дій.

з) Розвиток сценічної уваги.

к) Розвиток сценічної віри.

л) Розвиток емоційної пам'яті та уявлення.

Тема 6. Сценічній етюд та його значення у розвитку виконавських навичок та навичок режисури.

Тема 7. Поняття про тему, конфлікт та ідею етюду.

Тема 8. Розвиток навичок органічної дії в роботі над етюдом.

Тема 9. Поняття про дію та засоби її реалізації в етюді.

Тема 10. Робота над етюдом за темою художнього твору .

Тема 11. Поняття про дію та контрдію.

Тема 12. Конфлікт – основа розвитку дії.

Тема 13. Поняття про подію та її значення в організації дії.

Тема 14. Розробка режисерського аналізу та задуму етюду (основні елементи постановочного плану).

Тема 15. Спрямованість етюду: надзавдання, наскрізна дія етюду.

Тема 16. Принцип вибору теми для режисерського етюду та його ідейно-тематичний аналіз(тема, конфлікт, ідея, жанр).

Тема 17. Композиція етюду.

Тема 18. Поняття про архітектоніку як логіку розвитку конфлікту.

Тема 19. Пластичне та просторове вирішення етюду.

Тема 20. Елементи художньої виразності та їх роль у розкритті ідейного змісту етюду. Тема

21. Естрадний театр рук та принципи роботи «руки з кулькою».

II курс

Тема 1. Драматургія – першооснова вистави.

Тема 2. Режисерський аналіз драматургічного твору (ідейно-тематичний аналіз п'єси, дійовий аналіз п'єси, архітектоніка драматургічного твору).

- Тема 3. Режисерський аналіз драматургічного твору (ідейно-тематичний аналіз п'єси, дійовий аналіз п'єси, архітектоніка драматургічного твору).
- Тема 4. Основний драматургічний конфлікт і співвідношення дійових осіб в цьому конфлікті.
- Тема 5. Наскрізна дія та розміщення персонажів п'єси по відношенню до неї (розвиток дії та контрдії).
- Тема 6. Літературно-сценічна історія твору, іконографічний матеріал.
- Тема 7. Обґрунтування вибору п'єси.
- Тема 8. Режисерське бачення вистави (експлікація): спрямованість вистави, система образів, інтерпретація дії.
- Тема 9. Художньо-образне вирішення вистави.
- Тема 10. Музично-шумове вирішення вистави.
- Тема 11. Принцип вибору твору для інсценізації, правила та вимоги.
- Тема 12. Дієвий аналіз інсценівки.
- Тема 13. Ідейно-тематичний аналіз інсценівки.
- Тема 14. Аналіз п'єси, близької за жанровими особливостями до специфіки театру анімації.
- Тема 15. Поняття живого та анімаційного плану, специфіка роботи у кожному з них.
- Тема 16. Принцип роботи над етюдом з «оживлення предмету».
- Тема 17. Робота над інсценівкою.
- Тема 18. Використання засобів художньо-образної виразності у режисерському вирішенні інсценівки.
- Тема 19. Придбання навичок самостійної роботи з виконавцями над втіленням режисерського задуму.
- Тема 20. Особливості розподілу ролей.
- Тема 21. Корегування інсценівки відповідно з розробкою режисерського задуму. Тема 22. Особливості роботи з «руковичковими» ляльками.

III курс

- Тема 1. Сценічне втілення драматичного твору.
- Тема 2. Специфічні особливості драматургії у театрі анімації.
- Тема 3. Режисерський аналіз п'єси.
- Тема 4. Визначення надзавдання та наскрізної дії вистави.
- Тема 5. Розповідь про загальні художні риси майбутньої вистави.
- Тема 6. Розробка постановочного плану вистави.
- Тема 7. Етапи створення вистави.
- Тема 8. Специфіка роботи над концертним номером.
- Тема 9. Технічні та виразні можливості ляльок різних систем.
- Тема 10. Робота режисера з актором.
- Тема 11. Методи та прийоми роботи з акторами у театрі анімації.
- Тема 12. Робота з художником та художником-технологом над створенням вистави.
- Тема 13. Втілення ідеї вистави через актора з об'єктом театру анімації.
- Тема 14. Специфіка репетиційного процесу.
- Тема 15. Особливості створення сценічного ансамблю у театрі анімації.

IV курс

- Тема 1. Виробничий процес у театрі.

- Тема 2. Організація та планування театрального виробництва у театрі.
 Тема 3. Робота технічних цехів у театрі анімації.
 Тема 4. Вибір п'єси та узгодження її з репертуарною політикою театру.
 Тема 5. Укладання календарного плану та графіку роботи над виставою.
 Тема 6. Формування постановочної групи.
 Тема 7. Розподіл ролей та робота з акторами.
 Тема 8. Робота режисера з художником над втіленням сценічного задуму.
 Тема 9. Робота з композитором над музичним оформленням вистави.
 Тема 10. Організація репетиційного процесу.
 Тема 11. Форми та засоби контролю за виготовленням ляльок, оформлення, реквізиту в майстернях театру.
 Тема 12. Монтувальні, світлові та шумові репетиції.
 Тема 13. Організація перегляду та здачі вистави Художній раді театру.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, тренінг, індивідуальні та практичні заняття, самостійна робота, розробка творчих проєктів, презентація арт. продукту, вистави, перформансу.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram, Viber, Messenger, платформа <https://www.youtube.com/>.

Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	
82–89	B	Добре	
74–81	C		зараховано
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–А– відмінно - студент вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями режисури театру анімації; виявляє знання з основних законів театрального мистецтва; якщо виконані всі самостійні завдання; якщо всі завдання виконані на високому рівні; повно розкрив зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою; виклав матеріал грамотною мовою, в певній логічній послідовності; показав вміння ілюструвати теорію конкретними прикладами, застосовувати її в новій ситуації при виконанні практичного завдання; продемонстрував знання теорії раніше вивчених суміжних тем, сформованість і стійкість використовуваних при відповіді умінь і навичок;

82–89–В– добре відповідав самостійно, без запитань викладача; може бути одна - дві неточності при висвітленні другорядних питань або в випадках, коли студент легко виправив їх після зауваження викладача.

74–81–С– добре у викладі допущено невеликі прогалини, які не змінили зміст відповіді; один - два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача.

64–73–D– задовільно неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.

60–63–E– задовільно допущені помилки у визначенні професійної термінології, виправлені після кількох запитань викладача; студент не впорався із застосуванням теорії в новій ситуації при виконанні практичного завдання, але виконав завдання обов'язкового рівня складності з даної теми; при достатньому знанні теоретичного матеріалу виявлена недостатня сформованість основних умінь і навичок.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) не розкрито основний зміст навчального матеріалу.

0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) виявлено незнання студентом більшою або найбільш важливої частини навчального матеріалу; невміння робити висновки і узагальнення; незнання визначення основних понять, законів, правил, основних положень теорії, не виконана практична робота, або виконано не за законами вимог до умінь, знань, навичок освітньо-професійної програми дисципліни.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних театральних фестивалях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендовані джерела

1. Білинська Ю. Перформативна практика та принцип «поліанімації» як сучасні сегменти майстерності актора. *Креативний простір: електронний науковий журнал*. Харків: СГ НТМ, 2021. №4. С. 7.
2. Биченко Н. А. Стратегія роботи над інсценізацією драматичного твору. *Культура і сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2019. № 1.
3. Грицан А. В. Виховання режисера : психофізичний та інтелектуальний тренінг [Текст] : навчальний посібник / А. В. Грицан. 2-ге вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. 188 с.
4. Зінов'єва Т. До питання про архетипні риси персонажів українського вертепу. *Вісник Львівського університету. Серія мистецтво*. – Вип. 3., 2003.
5. Інютчкін О.О. Мала енциклопедія режисера театру анімації. Х. : Колегіум, 2012.
6. Курбас Л. Про «Різдвяний вертеп». *Філософія театру*: К., 2001.
7. Паві П. Словник театру. – Львів: Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006.
8. Пацунов В.П. Експериментальна режисура : курс лекцій для студентів спеціалізації «Сценічне мистецтво». Київ : КНУКіМ, 2017.
9. Фесенко С. Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою / Посібник. Харків. нац. унт мистецтв імені І. П. Котляревського. 2019. С. 129.
10. Чайковский Д. Шляхи розвитку режисури як професії. К.: Дух і Літера, 2013.
11. Jurkowski H. Dzieje teatru lalek. T. 1. Od antyku do romantyzmu / H. Jurkowski. —Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1970.

Інтернет ресурси

Marek Waszkiel <https://www.marekwaszkiel.pl/2018/05/30/animacja-wewspolczesnym-lalkarstwie/>
Biomechanica de Meyerhold Film original, <https://www.youtube.com/watch?v=1VKhnoMLomY>
Trainingat Grotowski's "Laboratorium" in Wrozlavin 1972 Screener,
<https://www.youtube.com/watch?v=dRyLLTvs00c&t=33s>